סג: השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה

לא משום שביעית ולא משום מעשר ולא משום יין נסך ואם אמר להם צאו ואכלו ואני פורע צאו ושתו ואני פורע חושש משום שביעית ומשום מעשר ומשום יין נסך אלמא כי קא פרע דמי איסור קא פרע הכא נמי כי קא פרע דמי איסורא קא פרע תרגמה רב חסדא בחנוני המקיפו דמשתעבד ליה דכיון *דאורחיה לאקופי קני ליה דינר גביה אבל חנוני שאין מקיפו מאי מותר אי הכי אדתני צאו ואכלו בדינר זה צאו ושתו בדינר זה ליפלוג וליתני בדידה במה דברים אמורים בחנוני המקיפו דמשתעבד ליה אבל חנוני שאין מקיפו מותר ועוד חנוני שאין מקיפו מי לא משתעבד והאמר רבא [א]האומר לחבירו תן מנה לפלוני ויקנו כל נכסאי לך קנה [ב]מדין ערב אלא אמר רבא לא שנא מקיפו ולא שנא שאין מקיפו אע"ג דמשעבד ליה כיון דלא מייחד שיעבודיה לא מיתסר אלא הכא אמאי חושש משום שביעית הא לא מייחד שיעבודיה הכא אמר רב פפא [ג]כגון שהקדים לו דינר אמר רב כהנא אמריתה לשמעתא קמיה דרב זביד מנהרדעא א"ל אי הכי אדתני צאו ואכלו צאו ושתו ואני פורע צאו ואכלו צאו ושתו ואני מחשב מיבעי ליה א"ל תני צאו ואני מחשב רב אשי אמר כגון שנטל ונתן ביד א"ל רב יימר לרב אשי אי הכי אדתני צאו ואכלו צאו ושתו טלו ואכלו טלו ושתו מיבעי ליה א"ל תני טלו ואכלו טלו ושתו יתיב רב נחמן ועולא ואבימי בר פפי ויתיב רבי חייא בר אמי גבייהו ויתבי וקא מיבעיא להו שכרו לשבור ביין נסך מהו מי אמרינן כיון דרוצה בקיומו אסור או דלמא כל למעוטי תיפלה שפיר דמי אר"נ [ד]ישבור ותבא עליו ברכה לימא מסייע ליה [ה]אין עודרין עם העובד כוכבים בכלאים אבל

תולה הדבר שאומר קנו (ב) נכסי לך תולה הקנין בדין ערב אלמא משמע שדין ערב הוא שנכסי הערב משתעבדין למלוה בשעת ערבות ולא גופו לבד ולפי טעות האחר נמי יש להוכיח שייך בו דין ערבות אפי' בענין זה שאמר תן לפלוני מנה ואני פורע לך אלא לא שנא מקיפו ול"ש אין מקיפו משתעבד וקונה חנוני דינר גביה ואפ"ה כיון דלא מייחד שעבודיה לא מיתסר דלא חשיב דינר הקנוי להם בענייס של ר' יוחנן דמי שביעית ומה שנתשב בלאו ואכלו ואני פורע בקונה הפירות והיין והאכיל לפועליו ואע"פ שבמשיכתן לא נתכוונו אלא לזכות לעצמו ואף החנוני נתכוין בדעתו להקנות לעצמו רק שיחזור על בעל הבית לא כשביל שמשיפרע יחשוב דמי הפירות דהא אינם בענין בשעת הפרעון (ג) שהקדים לו דינר לזכות לו בעצמו בדמי הפירות כשיתנם לפועלים ובלא קושיא דרבא היה יכול להקשות כיון דאתה מחיר בדבי ר' יוחנן מנוי שאין מקיפו מה היה מדמה ר' יוחנן ההיא דאתנן לדבי ר' יוחנן אף לפי טעותו שאין משועבד בערב אלא גופו ולא נכסיו אי נמי לא משתעבד אלא במלוה שאינו פוטר המקבל ויש שם דין ערבות אבל לא בגופן שפוטר המקבל וסומך על חבירו שמלוה ליתן לו ויחזור עליו ולכן לא היו פירות שמיניות שפורע ר' יוחנן דמי שביעית מ"מ למה לא חשב בחתנן שכר כיאה אע"פ שלאחר כיאה נותנה לה הלא בשעת כיאה נקנה הטלה בטלה זה במקום שמעות קונות אז דקאי בחתנה ת"כ גם בטלה שתם ישתעבדו נכסיו בשביל הטלה ועוד כי דבר פשוט הוא שכל המקבל מעות מחבירו בשביל חפץ שיתן לו שנכסיו משועבדין לו דלא גרע ממלוה שהנכסים משתעבדים לו כי אין להחיר שם מטעם חליפי אתנן כדפי' אלא משום הכי אייתי דרבא דיתמה ליה לאקשויי על מעשה דר' יוחנן גופיה יותר מעל הראיה דאתנן:

כשהקדים לו דינר. הא דלא פריך ליפלוג (ד) בד"א כשהקדים לו דינר דיתמה ליה לאוקומי כולה במקדים: **תני** טלו ואכלו טלו ושתו. וא"ת אדמפליג בין דינר זה לדינר שתם לפלוג בין טלו ואכלו ואכלו י"ל דרישא רבותא קמ"ל דכי אמר להם טלו ואכלו בדינר זה והם נתנו הדינר לחנוני אע"פ שנשא ונתן ביד מותר דאינו אלא שליחו של חנוני וסיפא רבותא קמ"ל דאע"פ שנשעה שנותן להם האיסור לא קא יהיב לחנוני ולא מידי וס"ד דשליחותיה דחנוני קעביד קמ"ל כיון שלבסוף הוא פורע איגלאי מילתא שהוא קונה האיסור ומדיליה קאכלי: **ויתיב** רב חייא בר אמי גבייהו. ר"ת היה מדקדק שבכל מקום [ו]שהוא אומר ויתיב פלוני גבייהו מזכירו כן לפי שהוא הורה להם דבר חדוש וכאן לא דבר רב חייא בר אמי קמייהו אלא רב נחמן שהשיב להם ואומר כי זה המעשה היה עם אותו דכתובות (דף נג.) אמר להו רב חייא בר אמי תגיעא אשתו ארוסה וכו' ועל אותו דבר הוזכר והתלמוד קבע הדברים על סדר המסכתות: **אין** עודרין עם העובד כוכבים בכלאים. הרב ר"ת דחק להביא ראיות דכלאים וערלה נוהגין בשל עובדי כוכבים וכולן דחויות הן אך הביא ראיה מהביאה דלעיל אסרו גזיזות העובדי כוכבים מפני שמעמידין בשרף ערלה ודוחק הוא לומר שמערלה של ישראל הן לוקחין אבן ראיה גדולה הביא ר"ת מירושלמי דסוף ערלה וסוף [ז]קידושין דתנן מלות התלויות בארץ אין נוהגות אלא בארץ חוץ מן הערלה והכלאים ר' אליעזר אומר אף החלה א"ל ר' יוסי לא (ח) אתיא מתני' אלא בארץ שנוהגין בישראל ובעובדי כוכבים אינה נוהגת ובעובדי כוכבים אינה נוהגת פי' המקשה ס"ל דחלה בזמן הזה לאורייתא כרבנן דפליגי עליה דרב הונא בריה דרב יהושע בפרק שני דכתובות (דף כה. וסס) שמעינן מיהא דערלה וכלאי הכרם ומדם נוהגין בשל עובדי כוכבים ואפי' בחולה לארץ שנוהג בה חדש כדקי"ל נמי במנחות (סמ:) [ויע"ע תוס' קידושין לו: ד"ה כל מצוה]: [ט]**אין** עודרין עם העובד כוכבים בכלאים. אין לפרש האי כלאים היינו כלאי הכרם ומייתי ראיה מכלאי הכרם דאסירי בהנאה ליין נסך דאסור בהנאה דלמעוטי תיפלה שפיר דמי דא"כ מי מוקי לה כרבנן ופריך מאי אריא לעקור אפרי' לקיים נמי שרי והלא משתכר הוא באיסורי הנאה אם הוא מקיים ואין לומר דלהכי שרי לפי שאין

עין משפט נר מצוה

כב א מרי פ"ח מהל' מכירה הל' ו סמג עשין כב טוש"ע ח"מ סי' קלז סעיף ג ועיין שם וכב"מ וכב"י:
בג ב מרי פי"ג מהל' מאכלות אסורות הלכה כה סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד סי' קלב סעיף ד:
כד ג מרי שם הל' ח סמג שם טוש"ע י"ד סי' קלב סעיף ז:
כה ד מרי פ"ה מהל' כלאים הלכה ה טוש"ע י"ד סי' רלו סעיף א:

מסורת הש"ס

א) [קידושין ז.], ב) כדפי' הני דינא, ג) [כתובות פד: ניטין יח:], ד) [פ"ק דקידושין כט"ל], ה) לגי' מהרי"ם הכל ר"פ,

גליון הש"ס

גמ' דאורחיה לאקופי. קני. עי' מיהושי הרשב"א ניטין דף י"ג ד"ה אמר אמימר:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה קנה הנותן את נכסיו של זה: (ב) תוס' ד"ה (בכ"מ) ואינו תופש כו' קנו כל נכסי לך: (ג) באר"ד בשעת הפרעון אלא בגון שהקדים לו דינר לזכות: (ד) ד"ה בשהקדים וכו' ליפלוג וליתני בדידה בכ"א בשהקדים: (ה) ד"ה אין עודרין וכו' א"ל ר' יוסי לא תניגן מתני' אלא דבלים:

מוסף רש"י

מדין ערב. ממה שמליגו בתורה שהערב מתשעבד בחלוה אבי יסלין לגמוד (קידושין ז.).

לא משום שביעית. שמא יקחו בו פירות שביעית מן החשוד למוכרם ומניא בגמ' סוכה (דף לט.) אין מוסרין דמי פירות שביעית לעם הארץ יותר מג' סעודות: **ולא משום מעשר.** דאם עמי הארץ הם ויקחו שאינו מעושר ומגלגל זה מאכילו להא ליהו לא ספי להו מידי אלא פריטי יהב להו: **ולא משום יין נסך.** אם עובדי כוכבים הם ומגלגל מאכילון יין נסך והרי מזונותיהן עליו ונהנה מיין נסך: **ואני פורע.** הוי ליהו לוקח האיסור ומאכילו לבשלא לא סליק נפשיה מיניהו בפריטי: **המקיפו.** שרגיל אצלו בהקפה: **דמשעבד ליה.** האי בעל הבית משעתא דיהיב מנוי פירי והוי כנותן מיד ליה: **קני ליה דינר גביה.** מנוי סמיך על זה שכבר הכיר בו שכל מקום שיטנו הדינר קנוי לו לחנוני הלכך חליפי ניתהו. אבל הנך דבי ר' יוחנן דהנך עניי דמוחפי להו פירי לאו מנוי הרגיל להקיפן ניתהו לא סמכא דעתיה כולי האי ולא משתעבד להו דבי ר' יוחנן הלכך כי פרע לאחר זמן לאו חליפי שביעית ניתהו: **אי הכי.** דטעמא משום מקיפו הוא אבל אין מקיפו שרי: **אדאני.** ריש"ל דמהדר תנא בתר היתרא ולא אשכח אלא בלאו ואכלו בדינר זה דקליק מיניהו נפשיה בפריטי: **ליפלוג ולתני.** היתרא אפי' בדלא קליק וכגון לאו ואכלו ואני פורע ובחנוני שאין מקיפו דלא משתעבד ליה האי בעל הבית וכ"ש הימי דנסתלק לגמרי: **ומו חנוני שאין מקיפו.** אי יהיב לשלוחיה דבעל הבית: **מי לא משתעבד.** ליה בעל הבית מהשתא דקא שרית להו לדבי ר' יוחנן משום האי טעמא: **והאמר רבא האומר לחבירו תן מנה לפלוני ויקנו נכסאי לך.** באותו מנה ונתן: **קנה.** (ח) הלוקח את נכסיו של זה ואע"ג דלא מטא הנאת האי מנה לידיה: **מדין ערב.** מההוא ב)דינר דמחייב ערב לשלומי ואע"ג דלא מטי הנאה לידיה. והאי נמי לא שנא אלמא אע"ג דלאו חנוני המקיפו הוא כי יהיב ליה לשלוחיה משתעבד ליה האי: **אלא אמר רבא.** לא תיתני טעמא דבריתא משום שיעבודא דאמילו אין מקיפו איכא שיעבודא ומיהו לדבי ר' יוחנן לא תקשי דבין מקיפו בין אין מקיפו: **אע"ג דמשעבדי ליה.** נכסיה לשלומי: **כיון דלא מייחד שיעבודיה.** אלא ייחד לו מיד מעות לכך לאו חליפין ניתהו ולא מיתסר: ה"ג **והכא אמר רב פפא** ולא גרסינן **אלא הכא דקתני חושש אמר רב פפא: כשהקדים לו.** בעל הבית דינר לחנוני שאלא אצלו דהשתא מדבעל הבית קאכלי ואיסורא דידיה הוא: **ואני פורע.** הא בבר פרע: **ואני מחשב מבעי ליה.** אני אעשה לו חשבון ממה שהקדמתי לו: **שנשא.** מיד החנוני ונתן להם דהשתא איהו ספי להו איסורא ולאו משום פרעון דלאחר זמן הוא אלא דקנהו במשיכה ואשתכח שלקח יין נסך והשקהו לפועליו. אבל הנך דבי רבי יוחנן אי שקלי פירי שעת היתר הוא ומי פרעו לאחר זמן בשעת איסור שביעית לאו חליפין ניתהו לאיתפוסי: **לאו.** משמע שאינו הולך עמהן: **לשכור ביין נסך.** לשכר חבית ולשפוך את היין: **מהו.** שיהא שכרה מותר: **מי אמרינן כיון.** דיסראל זה רוצה בקיומן של חביות האלו שלא יתבטלו עכשיו מאליהם עד שישברם הוא ויטול שכרם אסור: **אין עודרין.** אין מופרין: אבל

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com